

YUĞ-un “Lənət” damğası

Azərbaycan Dövlət YUĞ teatri növbəti dəfə Uilyam Şekspirin “III Riçard” tarixi pyesinin motivləri əsasında “Lənət” assosiativ tamaşasını canlandırıb. Tamaşaya tanınmış bolqar rejissoru Xristo Stoyçev quruluş verib.

Dramaturqun ən böyük pyeslərindən birinin səhnə təcəssümü əzablı yuxu, kabus təsiri bağışlayır. Hakimiyyəti qəsb etdikdən sonra 12 yaşlı V Eduardı, onun balaca qardaşı Riçardı, Hersoq Torku Tauer qalasına həbs edən III Riçard nəinki dostlarına, hətta onu hakimiyyətə gətirən tərəfdarlarına da rəhm etmir. Sonda zülm qurbanlarının zalımla görüşü ikincinin faciəsi ilə sona yətir.

Rejissor işinin başlıca xüsusiyyəti əsəri nəzərəcarpacaq dərəcədə ixtisarla, yığcam tərzdə verməsindədir. Bu, ilk növbədə, onun təqdim etdiyi qəhrəmanların sayında özünü büruzə verir. Tamaşada cəmi beş aktyor oynayır. Onlar III Riçardın (Oqtay Mehdiyev), hersoq Bekinhemin (Qasım Nağı), kraliça Marqaritanın (Natəvan Qeybani), kraliça Yelizaveta Vudvilin (Təranə Ocaqverdiyeva) və Kölgəananın (Zümrüd Qasımova) obrazlarını ustalıqla yaradırlar. Zülmün dözlümlüliyini rejissor əzabkeş ananın prizmasından göstərir.

Musiqi müşayiəti də tamaşaçıya emosional təsir bağışlayır. Bəstəkar, Əməkdar incəsənət xadimi Sərdar Fərəcov, quruluşçu-rəssam Olqa Beseva (Bolqarıstan), kostyum rəssamı Səadətəxan Ramin və rejissor assistenti Günel Səfərova da tamaşanın uğurlu alınmasına zəhmət sərf ediblər. Kralın yaratdığı cəhənnəmi təsəvvür etdirən səhnənin tərtibatı, digər mizanlar son dərəcə harmonik görünür. Səhnədə qurulmuş yelləncək isə özlüyündə taclanan hersoqun varlığının heç də daimi olmadığını ehtiva edir.

Sonda onu da qeyd etmək ki, səhnədə canlandırılan dəhşətlərin yuxu təsiri bağışlaması elə tamaşanın əsas uğuru sayıla bilər. Kaş, bütün eybəcərliklər real həyatda deyil, yuxularda qalsın.

Ə.ƏLİYEV, “Xalq qəzeti”

Qeyd etmək ki, YUĞ teatrının kollektivi Şekspir, Çexov, İbsen, Vişnek və başqa klassiklərin şedevr əsərlərini oynamaqla fərqli performans nümayiş etdirir. Tamaşaçılar Azərbaycan ədəbiyyatı incələrinin – Mirzə Fətəli Axundzadə və Cəlil Məmmədquluzadənin əsərlərinin orijinal səhnə həllindən də hər zaman zövq alıblar. Repertuar əlvanlığı və pyeslərin orijinal səhnə inikası hər bir tamaşada sonsuz maraqla yaradır.

Sofiyada fəaliyyət göstərən “Göz yaşı və gülüş” teatrında çalışan Xristo Stoyçevin Azərbaycan teatri ilə yarıdıcı işbirliyi iki ölkə arasında mədəni əlaqələrin genişlənməsinə xidmət edir. O, əvvəllər də ölkəmizdə tamaşalara quruluş verib. “III Riçard”a gəlincə, rejissor bu əsərə müraciətini onunla izah edib ki, Azərbaycan uzun illər işğal haqsızlığı ilə üz-üzə qalıb və bu, adama gərgin, mürəkkəb siyasi problem kimi görünür. “Əsində, bütün bu ədalətsizliyin, amansızlığın kökündə lənət durur. Lənətə gələn də insandır, lənətə bais olan da...” Şükür ki, artıq ölkəmiz işğal ağırlarından qurtarıb, amma nankor qonşuların burada törətdikləri hər zaman lənətə layiq olaraq qalacaq.

Şekspirin XVI əsrin sonunda (1591) yazdığı əsərdə İngiltərə kralı III Riçardın hakimiyyətə gəlişindən bəhs edilir. Əsər ingilis taxt-tacı uğrunda mübarizənin dramatik səhnələrini əks etdirir. Burada amansız münaqişələr də var, qanlı ölüm də. Tarixi gerçəkliklər öncə hersoq Qlosterin, ardınca da III Riçardın obrazlarında özünü göstərir. Seyrçilər müdhiş səhnələrdə zalım hökmdarın insanlığa sığmayan əməlləri ilə üzləşir, təəssüf dolu hisslərə köklənirlər.

Beləliklə, tamaşaçı lənətlə təkbətək qalır, “Kim öz həyatında bunca zalımlıq edə bilər?” sualı onu narahat edir.